

dati veliko na enkrat, ampak v malih porcijah večkrat na den. K temu ne smemo pustiti tele celega pol dneva ali še dalje brez vode, posebno takrat ne, kedar mu polagamo suho krmo. Mlado živinče hitro prebavi, postane na hitrem lačno in zahteva hrane. Ako pustimo tele celega poldneva lačno in žejno, potem naenkrat njemu ponudimo veliko krme, prenapše si svoj želodec in postane betežno. Na zadnjič pa mlado živinče naj nikdar pametna gospodinja ne privezuje na vojko; za njo mora biti v hlevu poseben oddelek, tam naj se sprehaja, kakor hoče, po leti pa naj gre vun na čisti zrak.

Še moram omeniti nekaj zavoljo snažnosti. Ne zastoj je pregovor „čistota je pol zdravja“. Vidimo, da mlade živali imajo na sebi največ ujednega mrčesja, bolh in uši; toti ujedni mrčes se mora odpraviti; vsak se je že bržčas prepričal, da, če še tako vse ima snažno, vendar zopet in zopet se prikaže. Tako je tudi pri živini; teleta dobijo nši, in ako jih osnažimo, pokažejo se nekaj časa zopet; tu toraj ne ostane nič druga, kakor snažiti s kartačo, umivati z mokro slamo, da bi jo te nadleže rešili. Iz vsega tega pa sledi, da, ako hočemo svojo domačo ploho goveje živine poboljšati, moramo najpoprej začeti pametno skrbeti za prihodnje pleme ter dobro vzrejati teleta.

(Nadaljevanje sledi.)

M. Pereči ogenj (Rothlauf) svinjam kako ozdraviti. V ozdravljanje te svinjam nevarne bolezni se priporoča sledeči pomoček. Bolenemu živinčetu se na koncu repa za pol palca odreže. Ko bi rana ne krvavela zadosti, se mu po 24 urah zopet toliko repa odreže, kolikor prvokrat, in po 48 urah se rezanje v jednaki meri zopet ponovi. Ko bi pa kri po vsakokratnem rezanju presilno tekla, se mora rep z nitjo nad rezom podvezati. Bolezen se potem v kožno bolezen sprevrže in v 9 dneh je živinče popolnoma ozdravljeno. Živinčeta pa morejo v hlevu, ko so zbolela, ostati in se jim mora še dobro s suho nasteljo nastiljati. Da se bolena živinčeta z litrom mlačne vode od časa do časa poškopé in vsega zračnega prepuha skrbno varujejo, na to je posebno treba gledati.

M. Pomoček skvarjeno žito popraviti. Mnogokrat se prigodi, da se razno žito zmoči. Nasledek tega je ta, da se vgreje, rudečkasto postane, lahko plešni in zaduhel duh in okus dobi. Ako se je to zgodilo, treba je praha stolčenega lesnega oglja med žito pomešati. Prah se med žitom pušča 2—3 tedne in potem se vse preveje in ogljeni prah iz žita odpravi. Tako ravnaje zaduhli duh in okus odpravi. Včasih se tudi primeri, da se žito malo, predno se v škedenj zvozi ali med vožnjo nekoliko zmoči. Ako se je tako zmočeno žito potem izmlatilo, treba je izmlačeno žito sušiti. Godi se pa to takole: Okoli žitnega kupa se v enakih daljavah korpi negašenega apna posta-

vijo. Apno v jerbasih se rahlo s papirjem pokrije. Apno vso vlago iz žita hitro na se potegne in žito suho postane. Ako je zrak suh, seveda se to delo bolj hitro in popolno opravi.

M. Kako pomagati, če so sadna in druga drevesa pregloboko posajena. Pregloboko posajena drevesa se dajo ohraniti in k dobri in rodovitni rasti pripraviti, ako se jim na deblu 5—6 centimetrov globoko pod zemljo kos skorje okoli in okoli debla odluči. Tako nastane na tem mestu pre klobasa novega lesa, iz kterega nove korenine poženejo in tako se drevo rekel bi samo po sebi iz prevelike globočine, v kateri je bilo posajeno, povzdigne, v višo njemu primerno globočino.

Dopisi.

Od Radgone. (Razne novosti.) Poljski pridelki so pri nas jako slabi, posebno ozimine, kterih se je za polovico menje našlo, kakor lani, in že dokončana mlatitev nam kaže, da se je tudi pol menje, kakor lani, namlatilo, posebno pšenice, ktere še neki toliko niso dobili, kakor so nje vsejali, kakor n. pr. nek veliki posestnik v šavnickem dolu, kateri je jeseni 25 vaganov pšenice posejal, letos pa je 24 vaganov namlatil. Jarine, kakor koruza, krompir, grah, ajda, proso itd. to še vse precej lepo kaže. Trgatev v vinogradih tudi ne bo ravno bogata, ker sta „smod“ in „pikec“ dva huda sovražnika grozdja, dosta pokončala. Sadja nimamo nič, razun nekoliko grušek, ki so pa silno redke. Hude vremenske nevihte in burje še pri nas niso veliko razsajale, kakor se to od drugod sliši, toče še, hvala Bogu, tudi ni bilo pri nas videti. — Razuzdanost pri mladini je tukaj, kakor skoraj povsod, taka, da si še pošten človek izpod strehe ne upa, ker ni varen življenja. Nedavno so 3 pijani suroveži 2 poštena moža na stezi napali ter so ju začeli brez vsakega uzroka meni nič tebi nič pretepati. Eden jim je komaj všel, drugega pa, ki jim ni mogel uteči, bi bili gotovo do smrti stekli, ko bi ne prišel nek drugi poštenjak, kateri ga je obranil. V Apačah više Radgone dajo neki dobrotniki veliko šolsko poslopje zidati, v katerem bodo, kakor se sliši č. šolske sestre podučevale žensko mladež. Da bi Bog obilo blagoslovil njih blago početje!

Iz Gutenštajna. (Zastran letine) tudi pri nas nismo zadovoljni. Veliko slabša je, kakor smo si bili prej mislili. Le sena in otave smo dobili mnogo in lepe. Za denarje nam je hudo. Ljudje ne pomnijo časa, da bi jim kedaj za denar tako trdno hodilo, kakor sedaj. To pa vendar ne brani nekaterim, da nebi slabo, lehkomišljeno in zanikrno živeli. Posebno žalostno je to, da jih vedno več cerkev s kičmo zamenjava. V nedeljo vstane in gre najprej nad žganje, da bi se hitro upijanil. Potem pa namesto v cerkev gre na sprehod ali pa v krčmi ostane in namesto besede božje

poslušna slabe pogovore žganja pijanih smrdežev, in, če le količkaj denarjev v žepu ima, ostane tamkaj celi dan in pozno v noč. Sedaj govori in upije, kakor da bi vse znal in celi svet njegov bil. Pogosto zajde v prepir in pretep, da siromak gre doma razcukan in opraskan, kakor da bi ga bile mačke krempljale. Kar je zaslužil v tednu, zapravi v nedeljo. Kaj čuda, ako pogrešamo povsod blagoslova božjega?

Iz Grebenja na Koroškem. (K metski glas o marsičem). Kako se pri nas po šolah dela s Slovenci, tega si drugod naši bratje gotovo še niti misliti ne morejo. Vse je nemško in zopet nemško in naposled otroci ne vedo ne nemški pa ne slovenski, iz sedanjih šol izhajajo nam pravi trepi! Čuje se mnogo pritožeb, kako je kmet v hudih nadlogah. Res je! Troški povsod rastejo, letine pa so slabe. Po deželi stavijo gradove namesto šol, kar vse kmeta zadene. Mnogo so si kmetje sami krivi. Zakaj pa pri raznih volitvah roke križem držijo in dajo voliti največje kričače. Tudi to se mi ne zdi prav, da vse nekam na gosposko vleče in po gosposkem kruhu gladi. Vsak bi že rad imel gospoda. Dobro je, da kmetški človek zna in se nauči, kar je za domačo potrebo, potem pa naj doma ostane in pridno dela! Veliko poznam takih staršev, ki so še dobro gospodarili. Ko so pa otroke na gosposko učiti dali, prišli so na nič in otroci tudi niso bili za nobeno rabo. Po kajšah je povsod dosta bab in polno otrok, pa jih ne učijo ne delati pa ne moliti in potem, ko nekoliko vzrastejo, po svetu mahnejo, najbolj v mesta. Mnogo fantov in deklet se poteplje in klati in krade, na kmetih pa ni dobiti nikder delavnega hlapca, pridne dekle. — Nekdaj so kmetje imeli tudi slabe letine in prav žalostnih časov, postavim, ko so pisali l. 1813—1816, pa njihov stan vendar ni tako propadal, kakor sedaj, večjidel po lastni krivdi. Oblačil se je on in družina po domačem. Jerhaste in lodnaste hlače in suknja, to je bila moška obleka; ženske pa so se oblačile v domačo prtenino. Sedemdeset-, osemdesetletni gospodar ali hlapec je trgal 4. ali 5. blače, sedaj jih potrga skoro v enem letu toliko. Za vse pa gre denar v štacuno. Prej so hlapci imeli malo plačilo, sedaj je „likofa“ toliko, a prejšnji so imeli prihranjenih denarjev, sedaj pa imajo strgane žepe. Stari gospodarji so vsaki den zraven poslov jedli in pridno delali, poslom lepe zglede dajali, jih v nedeljo k službi božji pošiljali in sami Bogu lepo služili. Sedaj je vse drugače! Prej so kmetški ljudje svoje orodje sami si vedeli izdelovati in popravljati, ženske so tudi pridno prele in šivale, sedaj pa je po vsako reč treba iti v štacuno ali k posebnemu rokodelcu in ta prinese ob svojem času „konto“, da se gospodarjev žep kar strahu trese. Konečno omenim še, da sem pri starih kmetih videl na oknih ali na mizi ležati sv. evangelj ali krščanski katekizem, sedaj vidiš tam nemške liste. Marsikateri še črk

ne pozna, pa nemško „cajtingo“ mora imeti! Od starih dobrih navad pa smo uže tako daleč zabredli, da tukaj poboljšanja ni upati več!

Iz Braslovč. (Razne zavarovalnice) se hvalijo in priporočujejo, vendar na tuje ni treba gledati in v tuje dežele denarja plačevati, ker imamo domačih, jako boljših in vsega zaupanja vrednih zavarovalnic, ki tudi za nizke premije zavarujejo in pošteno plačujejo. Takšna je vzajemna graška ali še boljša, tudi vzajemna praška banka „Slavija“, ki v vseh oddelkih zavarovanja dobro napreduje, kakor je iz vsakoletnih računov opraviškega poročila razvidno. Od leta 1870 pa do konca l. 1878. je 119 občinam gasilno orodje in skoro povsodi četverokolesne gasilne brizgalnice po 500 fl. vredne darovala. Samo v Savinjski dolini imeli bodemo dve. Pred 3 leti je jo dobila Grajska vas, v malo dneh jo dobi pa Šenpeterska občina. Drugič je banka „Slavija“ tudi v tem oziru vsega priporočila vredna, ker ona ali vsaj njeni glavni zastop v Ljubljani vse slovensko vreduje. Tudi za njeni obstanek se ni bati, kakor gledè propadle banke „Slovenije“, kakor se nekateri zaradi imena motijo. Banka „Slavija“ je starejša in vzajemna, ter ni bila v nobeni zvezi z banko „Slovenijo“, katera je bila le akcijsko društvo, kakoršnih je zadnji čas veliko propadlo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so nenadno obiskali Prago, ko so se hotli udeležiti manevrov v bližini Čehovje so to izvedeli in cesarja v Pragi sijajno sprejeli, kar je vladarja toliko razveselilo, da je obljubil zopet priti in več časa ondi prebivati. Iz Prage so se cesar odpeljali k vojakom v Bruck. Tje pride tudi njihov gost, črnogorski knez Nikolaj. Minister grof Andrassy se je dolgo pogovarjal s Bismarkom v Gostinu, od koder hoče ta naš najhujši nasprotnik priti še na Dunaj obiskovat Andrassyja. Naslednik grofu Andrassyju bo baje baron Haymerle, sedaj poslanik pri italijanskem kralju. — Nemški ustavoverci so ta teden hudo vreščali na Slovence in nas po svojih novinah imeli za „žabe, ki se preveč napihujemo“. Nam se pa zdi, da utegne ta primera bolje soditi za ustavoverce, ki so zbobnjali v Linc poseben shod, pa niso ničesar opravili; štajerski ustavoverci, n. pr. Dubač, Forregger itd. še niti prišli niso, le znani Karneri je prikimal v Linc. Vsem se pa je videlo, da jih je strah, ker nimajo ne večine v državnem zboru, ne zaslonbe na ministrih. Grof Taaffe je iz Českega prejel okoli 80 telegramov, kder mu Nemei in Čehi čestitajo, da je ministerstvo prevzel. Državni zbor bo sklican zadnje dni septembra; pri vojaštvu misli novo ministerstvo prihraniti 10 milijonov in davkeplačilec polajšati bremena. Dobro, to je uže nekaj, liberalci prej še misliti niso utegnili na to, ker so